

Výbor pre medzinárodný obchod

2021/2011(INI)

14. 7. 2021

STANOVISKO

Výboru pre medzinárodný obchod

pre Výbor pre priemysel, výskum a energetiku

k európskej stratégii pre kritické suroviny
(2021/2011(INI))

Spravodajca výboru požiadaneho o stanovisko (*): Roman Haider

(*)Pridružený výbor – článok 57 rokovacieho poriadku

PA_NonLeg

NÁVRHY

Výbor pre medzinárodný obchod vyzýva Výbor pre priemysel, výskum a energetiku, aby ako gestorský výbor zaradil do návrhu uznesenia, ktorý prijme, tieto návrhy:

1. víta nový akčný plán EÚ v oblasti kritických surovín, vytvorenie Európskej aliancie pre suroviny a dôraz na kritické suroviny v oznámení Komisie o preskúmaní obchodnej politiky; požaduje asertívnu obchodnú politiku s dôrazom na diverzifikáciu a odolnosť dodávateľských reťazcov a zlepšenie globálnych mechanizmov a mechanizmov EÚ ako prioritu s cieľom vytvoriť priaznivé obchodné prostredie pre európsky priemysel;
2. zdôrazňuje, že obchodná politika EÚ zohráva kľúčovú úlohu v zlepšovaní prístupu EÚ ku kritickým surovinám vrátane základných kovov, priemyselných nerastov, kameniva a biotických materiálov a zároveň podporuje udržateľné normy, dobrú správu vecí verejných a zodpovedné získavanie zdrojov; konštatuje, že revidovaný zoznam stratégie EÚ 2020 obsahuje 30 kritických surovín vrátane štyroch, ktoré boli nedávno doplnené; ďalej konštatuje, že nárast napätia medzi veľmocami odhalil strategickú zraniteľnosť EÚ najmä pri zabezpečovaní kľúčových zdrojov vrátane kritických surovín a spracovaných surovín, ktoré sú rozhodujúce a nevyhnutné na dosiahnutie cieľov zelenej dohody a zabezpečenie digitálnej transformácie hospodárstva EÚ; konštatuje, že monitorovanie závislosti od komodít a zabezpečenie prístupu ku kritickým surovinám môže zaistiť väčšiu odolnosť udržateľných dodávateľských reťazcov; zdôrazňuje, že toto by malo byť jedným z kľúčových prvkov uvádzania otvorenej strategickej autonómie EÚ do praxe;
3. víta zverejnenie aktualizovanej novej priemyselnej stratégie¹ a jej výzvu na posilnenie strategickej autonómie Európy a na nové partnerstvá s priemyslom a medzinárodnými partnermi podobného zmysľania; víta súčasnú prácu Komisie na tému kritických dodávateľských reťazcov a zdôrazňuje význam zosúladenia jej jednotlivých stratégií a politik; zdôrazňuje riziká v kritických dodávateľských reťazcoch, ktoré odhalila kríza COVID-19, a vyzýva Komisiu, aby prijala stratégiu odolnosti EÚ pre udržateľné dodávateľské reťazce v nadväznosti na priemyselnú stratégiu EÚ, v ktorej sa uvádzajú dodávateľské reťazce založené na kritických surovinách, ktorých odolnosť a udržateľnosť by sa mohla zvýšiť diverzifikáciou, relokalizáciou výrobných zariadení a v prípade potreby ťažbou a vytváraním zásob; podporuje zapracovanie ustanovení o podávaní správ potrebných pre túto analýzu v kontexte smernice o podávaní správ o udržateľnosti podnikov;
4. v tejto súvislosti vyzýva na intenzívnejšiu spoluprácu investorov a všetkých relevantných zainteresovaných strán vrátane priemyselných subjektov v celom hodnotovom reťazci, členských štátov a regiónov, odborov, občianskej spoločnosti, organizácií pre výskum a technológie, investorov a mimovládnych organizácií v odvetviach hospodárstva EÚ najviac postihnutých úzkymi miestami v dodávkach kritických surovín, a to buď využitím rámca, ktorý poskytuje Európska aliancia pre suroviny, alebo vytváraním aliancií priemyslu špecifických pre dané odvetvia a

¹ so zreteľom na oznámenie Komisie z 5. mája 2021 s názvom Aktualizácia novej priemyselnej stratégie na rok 2020: Budovanie silnejšieho jednotného trhu pre obnovu Európy (COM(2021)0350),

zainteresovaných strán s cieľom riešiť nedostatky v dodávkach kritických surovín; je presvedčený, že takáto spolupráca by sa mala zamerať na analýzu úzkych miest v dodávateľských reťazcoch, na úlohu, ktorú by vytváranie strategických zásob mohlo mať pri riešení nedostatkov, a financovanie prieskumu nových nálezísk zdrojov a technológií;

5. konštatuje, že je dôležité rozšíriť rámec európskej stratégie pre kritické suroviny, ktorej konečným cieľom je načrtnúť cestu k väčšej bezpečnosti a udržateľnosti; zdôrazňuje, že táto snaha o dosiahnutie väčšej odolnosti mala riešiť a vzťahovať sa nielen na kritické suroviny, ale aj na všetky suroviny (vrátane druhotných), ktoré sú strategickou súčasťou kľúčových hodnotových reťazcov;
6. so znepokojením berie na vedomie prognózu Medzinárodnej agentúry pre energiu z roku 2021, podľa ktorej by sa svetové potreby energetiky v oblasti kritických nerastov na použitie v batériách, technológiách energie z obnoviteľných zdrojov a sieťovej infraštruktúre² do roku 2040 mohli zvýšiť až šesťnásobne, a je presvedčený, že značná závislosť EÚ od dovozu kritických surovín vrátane 100 % závislosti od dovozu viacerých špeciálnych kovov a vzácnych zemín oslabuje jej strategickú autonómiu a geopolitické ciele; zdôrazňuje, že vzhľadom na zaostávanie dodávateľských a investičných plánov EÚ týkajúcich sa mnohých kritických surovín zaostávajú za tým, čo je potrebné na uspokojenie vnútorného dopytu, a na to, že ceny kritických surovín sa určujú na svetovej úrovni, priemysel EÚ čelí vysokej medzinárodnej konkurencii v prístupe k surovinám a je zraniteľný voči opatreniam tretích krajín na obmedzenie vývozu; berie na vedomie, že svetový nárast dopytu pravdepodobne povedie k zvýšeniu cien, a Komisii odporúča, aby k tejto otázke predložila analýzu; domnieva sa, že túto analýzu by mala dopĺňať energická komunikačná stratégia, v ktorej by sa občanom vysvetlili prípadné kompromisy;
7. vyzýva preto Komisiu, aby okrem posilňovania domácich zdrojov surovín čo najviac diverzifikovala zdroje dodávok kritických surovín, zvyšovala efektívnosť využívania zdrojov a znižovala súčasnú závislosť od niekoľkých krajín mimo EÚ rozvíjaním nielen ťažobných kapacít, ale aj spracovateľských, rafinérskych a recyklačných zariadení, ako aj podporou investícií, ktorými sa európski a globálni partneri a MSP zapoja do dlhodobej medzinárodnej stratégie získavania zdrojov; zdôrazňuje, že tento cieľ by sa mal dosiahnuť posilňovaním súčasných partnerstiev a obchodných dohôd a vytváraním nových strategických dohôd alebo spoločných podnikov EÚ s krajinami bohatými na zdroje a ďalšími krajinami pôvodu s podobným zmysľaním podľa jasne vymedzených priorít; v tomto zmysle víta prebiehajúci dialóg s Kanadou, Austráliou a Čile zameraný na posilnenie obchodných vzťahov v oblasti kritických surovín; vyzýva Komisiu, aby ďalej posilňovala spoluprácu v rámci konferencie EÚ, USA a Japonska o kritických materiáloch; zdôrazňuje potrebu užšej spolupráce s kľúčovými medzinárodnými dodávateľmi na západnom Balkáne, vo východnej Európe, v Latinskej Amerike a Afrike, ako aj v Číne a ďalších rozvojových krajinách globálneho Juhu;
8. zdôrazňuje, že ťažba surovín je v mnohých prípadoch škodlivá pre životné prostredie; preto sa domnieva, že by sa malo posilniť obehové hospodárstvo EÚ zvýšením efektívnosti využívania zdrojov, zvýšením recyklácie primárnych a druhotných surovín,

² <https://www.iea.org/reports/the-role-of-critical-minerals-in-clean-energy-transitions>

podporou obehových dodávateľských reťazcov, zlepšením hodnotových reťazcov po dobe životnosti, ako aj nahrádzaním kritických surovín a znižovaním ich používania v hodnotových reťazcoch tam, kde je to možné, napríklad ich syntetickými alternatívami; vyzýva Komisiu, aby sa vzhľadom na neistotu spojenú s vývojom geopolitickej situácie vo svete a na možné obchodné napätie s bohatými producentnými krajinami mimo EÚ v dôsledku environmentálnych a sociálnych rizík vrátane uviaznutých aktív a vyšších nákladov na environmentálne opatrenia zamerala aj na zabezpečenie dodávok kritických surovín v Európe zavedením tvorby strategických zásob, ak je to podľa analýzy vhodné;

9. zdôrazňuje, že budúce dohody EÚ o voľnom obchode a partnerstve môžu umožniť nielen väčšiu bezpečnosť dodávok, ale aj spoľahlivý politický a hospodársky rámec, a že by mali obsahovať osobitné ustanovenia o kritických surovinách tak, ako to oznámila Komisia vo svojej stratégii Obchod pre všetkých, s cieľom podporiť spoluprácu, zabezpečiť súlad s medzinárodnými záväzkami, odstrániť vývozné obmedzenia a vyvarovať sa ich, ako aj dodržiavať súčasné pravidlá pre priame zahraničné investície pred a po založení podniku; vyzýva Komisiu, aby ďalej posilnila monitorovanie a presadzovanie dohôd o voľnom obchode vrátane kapitol o obchode a udržateľnom rozvoji s cieľom zabezpečiť, aby obchodní partneri definovali a dodržiavali záväzky a ustanovenia o zodpovednom získavaní kritických surovín a aby sa bral ohľad na prípadné obavy komunit, na ktoré má vplyv ťažobná činnosť; zdôrazňuje, že toto by malo patriť medzi prioritné úlohy hlavného úradníka pre presadzovanie práva v oblasti obchodu;
10. vyzýva Komisiu, Európsku investičnú banku a ďalšie inštitúcie EÚ, aby v spolupráci s medzinárodnými partnermi presadzovali a podporovali investície do udržateľných lokalít na získavanie, spracovanie a rafináciu surovín v súlade s pravidlami EÚ, a tak zabezpečili rovnaké podmienky; vyzýva Komisiu, aby posilnila spoluprácu v oblasti udržateľného získavania kritických surovín s nečlenskými krajinami EÚ, najmä s partnermi podobného zmysľania, ako sú USA, v rámci súčasných a budúcich politík a nástrojov EÚ vrátane politík rozširovania, susedstva, rozvoja a spolupráce, ako aj v rámci svojho pôsobenia vo Svetovej obchodnej organizácii (WTO) v súlade s uznávanými medzinárodnými normami (napr. normami Organizácie pre hospodársku spoluprácu a rozvoj a hlavnými zásadami OSN) a celosvetovými odvetvovými iniciatívami za zodpovedné získavanie zdrojov; vyzýva Komisiu, aby koherentne zosúladiť svoje opatrenia v oblasti surovín s ostatnými iniciatívami EÚ na podporu udržateľnosti s cieľom ustanoviť rovnaké podmienky a zjednodušiť súbor pravidiel tak, aby politiky neboli pre priemysel nadmernou záťažou;
11. zdôrazňuje, že posilnenie obehového hospodárstva v EÚ a zvýšenie miery recyklácie v EÚ pre kritické kovy a nerasty, ktoré sú potrebné v ekologických a digitálnych technológiách, môžu v súlade s úsilím o strategickú otvorenú autonómiu pomôcť Európe zvýšiť odolnosť; v tejto súvislosti poznamenáva, že pri transformácii na obehové hospodárstvo by sa osobitná pozornosť mala venovať kľúčovým dodávateľským reťazcom, u ktorých je závislosť EÚ od kritických surovín obzvlášť vysoká; vyzýva Komisiu, aby v záujme globálneho obehového hospodárstva pokročila v našich vzťahoch s partnerskými krajinami tým, že navrhne globálnu alianciu pre obehové hospodárstvo, predloží medzinárodnú dohodu o hospodárení s prírodnými zdrojmi a v rámci WTO začne diskusiu o obmedzeniach, ktoré pri rozširovaní obehového hospodárstva predstavujú požiadavky na miestny obsah, s cieľom vytvoriť

silnejšie partnerstvo s jednotlivými regiónmi sveta, najmä s Afrikou, a zabezpečiť, aby sa v dohodách o voľnom obchode odzrkadľovali posilnené ciele obehového hospodárstva; domnieva sa, že je dôležité posilniť dostupnosť a vyššiu kvalitu druhotných surovín vrátane železného šrotu a vzácnych zemín s cieľom zlepšiť odolnosť a obehovosť dodávok kritických surovín;

12. zdôrazňuje, že udržateľný obchod a zodpovedná ťažba a získavanie surovín, ako aj náležitá starostlivosť v rámci dodávateľských reťazcov musia zostať základnými kameňmi vykonávania akčného plánu EÚ pre kritické suroviny; žiada, aby sa prísnejšie uplatňovali pravidlá pôvodu s cieľom chrániť získavanie surovín a zamedziť ich obchádzaniu zo strany regiónov, kde pre hospodárske subjekty platia menej prísne požiadavky na udržateľnosť a priemyselné subvencie; zdôrazňuje, že všetky nové činnosti podnikov, ktoré pôsobia na trhu EÚ v oblasti získavania nových zdrojov, musia byť v súlade s nariadením o nerastoch z konfliktných oblastí, pravidlami zodpovedného získavania zdrojov uvedenými v smernici o zverejňovaní nefinančných informácií a medzinárodnými normami zodpovedného získavania komodít; požaduje zákaz dovozu kritických surovín súvisiacich s vážnym porušením ľudských práv a základných pracovných práv, ako je nútená práca alebo detská práca;
13. zdôrazňuje, že na zamedzenie znečistenia neformálnou recykláciou v rozvojových krajinách a na nastolenie rovnakých podmienok pre prevádzkovateľov zariadení na recykláciu, ktoré spĺňajú normy bezpečného a efektívneho zhodnocovania, sú potrebné prísnejšie kontroly EÚ pri vývoze kľúčových tokov odpadu z kritických surovín vrátane elektronického odpadu, batérií a vozidiel po dobe životnosti, ako aj nebezpečného odpadu z ťažby zdrojov; žiada, aby Komisia urýchlila a efektívne preskúmala a zrevidovala nariadenie o preprave odpadu s cieľom zabrániť nezákonnému a pochybnému vývozu výrobkov z odpadov s obsahom kritických surovín posilnenými opatreniami a systémom zvýšenej kontroly; vyzýva na všeobecnú požiadavku, aby sa odpadové produkty s obsahom kritických surovín vyvážali so zárukou, že sa v cieľovej krajine budú spracúvať za podmienok rovnocenných normám EÚ, aby sa v dôsledku neformálnych recyklačných operácií zdroje nestrácali, a aby sa tiež podporila transformácia na obehové hospodárstvo;
14. zdôrazňuje, že plne funkčný multilaterálny obchodný systém založený na pravidlách je kľúčom k zabezpečeniu otvorených a udržateľných obchodných tokov kritických surovín; vyjadruje znepokojenie nad tým, že niektorí členovia WTO vrátane Číny využívajú obmedzenia vývozu kritických surovín, a naliehavo vyzýva všetkých členov, aby od takýchto politik upustili; vyzýva preto Komisiu, aby na obmedzenie takýchto rušivých vývozných obmedzení kritických surovín využila medzinárodné fóra; v tejto súvislosti opätovne vyzýva Komisiu, aby v záujme boja proti narúšaniu medzinárodného obchodu a neférovým praktikám v obchode, zaistenia stabilného a predvídateľného prostredia medzinárodného obchodu, ako aj zaručenia spravodlivej a efektívnej hospodárskej súťaže vo svete zdvojnásobila úsilie o ambicióznou reformu WTO;
15. víta spoločné vyhlásenie z trojstranného stretnutia ministrov obchodu Japonska, USA a Komisie a podporuje navrhované vymedzenie priemyselných subvencií; víta skutočnosť, že takéto vymedzenie presahuje rámec Dohody WTO o subvenciách a vyrovnávacích opatreniach a nariadenia EÚ o ochrane pred subvencovanými dovozmi a

umožňuje širšie vymedzenie subvencie; domnieva sa, že takéto opatrenia majú zásadný význam pre vyrovnanie medzinárodných podmienok v oblasti kritických surovín, pretože priemyselné subvencie najmä v Číne predstavujú vážnu hrozbu pre priemysel a pracujúcich EÚ, keďže narúšajú medzinárodnú hospodársku súťaž;

16. víta spoločnú iniciatívu EÚ a USA zameranú na riešenie nadmerných kapacít ocele a hliníka vo svete a vyzýva na prijatie komplexných a rýchlych opatrení voči krajinám ako Čína, ktoré podporujú politiky narúšajúce obchod; pripomína však Komisii, že clá, ktoré USA zaviedli podľa článku 232, zostávajú v plnej platnosti a že túto otázku treba naliehavo riešiť;
17. súhlasí s hodnotením Komisie, že prechod z iných medzinárodných mien na euro pri platbách za dovoz kritických surovín do EÚ môže mať určité výhody, ako je zníženie cenovej volatility a pomoc pre dovozcov EÚ a vývozcov z nečlenských krajín, aby menej záviseli od trhov financovania v amerických dolároch;
18. pripomína, že obchodná politika EÚ pozostáva z mnohostranných a dvojstranných dohôd, ako aj z autonómnych opatrení, a preto:
 - víta verejný prísľub Komisie, že v roku 2021 predloží legislatívny návrh o náležitej starostlivosti a zodpovednosti podnikov, a trvá na tom, aby tieto právne predpisy prispievali k riešeniu porušovania ľudských práv a sociálnych a environmentálnych noriem v hodnotových reťazcoch;
 - vyzýva Komisiu, aby preskúmala nové technologické riešenia na zlepšenie vysledovateľnosti v globálnych hodnotových reťazcoch, a pripomína, že k dosiahnutiu tohto cieľa môže prispieť technológia blockchainu;
 - víta tiež prípravné práce na mechanizme kompenzácie uhlíka na hraniciach v súlade s pravidlami WTO, ktorý po zavedení ešte viac prispeje k udržateľnosti hodnotových reťazcov a k zavedeniu rovnakých podmienok;
 - víta plány Komisie vytvoriť neochvejné podporné medzinárodné partnerstvá prihlásením sa ku globálnemu programu v oblasti surovín so zameraním na partnerstvá EÚ, ktorými sa zaistí tak bezpečnosť dodávok, ako aj výhody spojené s rozvojom;
 - vyzýva Komisiu, aby zabezpečila osobitné finančné nástroje na výskum a inovácie, ktoré sa budú zameriavať na: spracovanie odpadu a konkrétne výrazné zlepšenie materiálov z odpadu a technológií a postupov získavania zhodnotiteľných surovín z banského odpadu, zvyškov a komplexných tokov;

INFORMÁCIE O PRIJATÍ VO VÝBORE POŽIADANOM O STANOVISKO

Dátum prijatia	13.7.2021
Výsledok záverečného hlasovania	+ : 34 - : 2 0 : 4
Poslanci prítomní na záverečnom hlasovaní	Barry Andrews, Anna-Michelle Asimakopoulou, Tiziana Beghin, Geert Bourgeois, Saskia Bricmont, Jordi Cañas, Miroslav Číž, Arnaud Danjean, Paolo De Castro, Markéta Gregorová, Christophe Hansen, Danuta Maria Hübner, Herve Juvín, Karin Karlsbro, Maximilian Krah, Danilo Oscar Lancini, Bernd Lange, Margarida Marques, Gabriel Mato, Sara Matthieu, Carles Puigdemont i Casamajó, Samira Rafaela, Inma Rodríguez-Piñero, Massimiliano Salini, Helmut Scholz, Liesje Schreinemacher, Sven Simon, Dominik Tarczyński, Mihai Tudose, Kathleen Van Brempt, Marie-Pierre Vedrenne, Jörgen Warborn, Iuliu Winkler, Jan Zahradil, Juan Ignacio Zoido Álvarez
Náhradníci prítomní na záverečnom hlasovaní	Marek Belka, Markus Buchheit, Seán Kelly, Jean-Lin Lacapelle, Manuela Ripa

ZÁVEREČNÉ HLASOVANIE PODĽA MIEN VO VÝBORE POŽIADANOM O STANOVISKO

34	+
ECR	Geert Bourgeois, Dominik Tarczyński, Jan Zahradil
ID	Markus Buchheit, Herve Juvin, Maximilian Krah, Jean-Lin Lacapelle, Danilo Oscar Lancini
NI	Tiziana Beghin, Carles Puigdemont i Casamajó
PPE	Anna-Michelle Asimakopoulou, Arnaud Danjean, Christophe Hansen, Danuta Maria Hübner, Seán Kelly, Gabriel Mato, Massimiliano Salini, Sven Simon, Jörgen Warborn, Iuliu Winkler, Juan Ignacio Zoido Álvarez
Renew	Barry Andrews, Jordi Cañas, Karin Karlsbro, Samira Rafaela, Liesje Schreinemacher
S&D	Marek Belka, Miroslav Číž, Paolo De Castro, Bernd Lange, Margarida Marques, Inma Rodríguez-Piñero, Mihai Tudose, Kathleen Van Brempt

2	-
Renew	Marie-Pierre Vedrenne
The Left	Helmut Scholz

4	0
Verts/ALE	Saskia Bricmont, Markéta Gregorová, Sara Matthieu, Manuela Ripa

Vysvetlenie použitých znakov:

+ : za

- : proti

0 : zdržali sa hlasovania